

Sygnatura akt III AUz 169/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marta Sawińska

Sędziowie: SSA Wiesława Stachowiak

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)

Protokolant: **insp.ds.biurowości Krystyna Kałużna**

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2015 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy M. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

przy udziale zainteresowanego K. D.

o składki

na skutek zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 3 lutego 2015 r. sygn. akt VIII U 6081/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans SSA Marta Sawińska SSA Wiesława Stachowiak

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 lutego 2015 r. wydanym w sprawie VIII U 6081/14, Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie z odwołania M. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 czerwca 2014 r. nr (...), stwierdził swoją niewłaściwość i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w Zielonej Górze, jako właściwemu miejscowo i rzeczowo do rozpoznania sprawy.

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy wskazał, że z informacji uzyskanych z systemu PESEL wynika, że odwołujący zamieszkuje w Z., a adres w P. wskazany przez niego w odwołaniu nie jest jego miejscem zamieszkania, a jedynie miejscem prowadzenia działalności gospodarczej. Tym samym właściwym do rozpoznania sprawy jest Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, który rozpoznaje spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych z obszaru właściwości tego Sądu.

Zażalenie na powyższe postanowienie wywiódł pełnomocnik organu rentowego. Orzeczeniu zarzucił naruszenie prawa procesowego, tj. art. 461 § 2 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż w sprawach dotyczących

odwołań płatników składek będących przedsiębiorcami, właściwy jest sąd okręgowy ich miejsca zamieszkania, nie zaś sąd siedziby ich działalności gospodarczej.

W uzasadnieniu organ rentowy podkreślał, że w przedmiotowej sprawie M. M. nie występuje jako osoba fizyczna, ale jako przedsiębiorca prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą i jako taki podmiot nie posiada miejsca zamieszkania (kategoria zarezerwowana tylko dla osób fizycznych). Zatem właściwym kryterium do oceniania właściwości sądowej winien być adres pod którym prowadzona jest działalność gospodarcza, albowiem to ona jest właśnie przypisana do przedsiębiorcy.

Mając powyższy zarzut na uwadze, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Zażalenie pozwanego organu rentowego jest bezzasadne.

Spór w przedmiotowej sprawie odnosił się zasadniczo do faktu, czy sądem właściwym do rozpoznania odwołania od decyzji organu rentowego, wniesionego przez osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, jest sąd właściwy ze względu na jej miejsce zamieszkania, czy też sąd właściwy ze względu na miejsce prowadzenia działalności gospodarczej (siedziby przedsiębiorstwa).

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych - jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej - właściwy jest sąd, w którego okręgu ma miejsce zamieszkania strona odwołująca się od decyzji wydanej przez organ rentowy (art. 461 § 2 k.p.c.).

Cytowana regulacja, przy uwzględnieniu treści art. 461 § 2¹ k.p.c. oraz § 2² k.p.c. określa swego rodzaju właściwość wyłączną w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, którą może modyfikować tylko zastosowanie § 3 tego przepisu, a także postanowienia przepisów szczególnych odnoszących się do systemu ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie natomiast z brzmieniem art. 200 § 1 k.p.c. - sąd, który stwierdzi swą niewłaściwość, przekazuje sprawę sądowi właściwemu. Postanowienie sądu może zapaść na posiedzeniu niejawnym.

W przedmiotowej sprawie skarżący organ rentowy stanął na stanowisku, iż skoro odwołujący jest przedsiębiorcą, to właściwość sądowa zgodnie z treścią art. 461 § 2 k.p.c. powinna być ustalana według miejsca prowadzenia działalności gospodarczej (siedziby) tego przedsiębiorcy, nie zaś według miejsca jego zamieszkania.

Ze stanowiskiem organu rentowego nie sposób się zgodzić.

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. 2013.672 - tekst jednolity), przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest między innymi osoba fizyczna. Podjęcie działalności gospodarczej przez osobę fizyczną wymaga zgłoszenia do ewidencji działalności gospodarczej (art. 14 ust. 1 i 2 cyt. ustawy). Z kolei stosownie do art. 25 ust. 1 cyt. ustawy o swobodzie działalności gospodarczej dokonując zgłoszenia osoba fizyczna (przedsiębiorca) wskazuje dane (informacje), które są wpisywane do Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej. Pośród nich wymieniono m.in. oznaczenie miejsca zamieszkania i adresu, adres do doręczeń przedsiębiorcy oraz adres, pod którym wykonywana jest działalność gospodarcza, a jeżeli przedsiębiorca wykonuje działalność poza miejscem zamieszkania – adres głównego miejsca wykonywania działalności i oddziału, jeżeli został utworzony (art. 25 ust. 1 pkt 5). Z treści cytowanego przepisu wyraźnie wynika zatem rozgraniczenie pomiędzy adresem zamieszkania osoby fizycznej – prowadzącej działalność gospodarczą, a adresem pod którym osoba ta prowadzi swoją działalność.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest to, że odwołujący M. M. jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (firmą): Przedsiębiorstwo (...) M. M., ul. (...), P.. Adres w P. jest jednak miejscem

wykonywania przez odwołującego działalności gospodarczej, a nie miejscem jego zamieszkiwania. Z powyższej informacji nie wynika bowiem, że podany adres odnosi się do miejsca zamieszkania odwołującego.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że utrwalone jest, iż miejsce zamieszkania i miejsce prowadzenia działalności gospodarczej nie muszą być tożsame. Miejsce zamieszkania osoby fizycznej, prowadzącej działalność gospodarczą, może być jednocześnie miejscem jej działalności gospodarczej, ale tak być nie musi w każdym przypadku, albowiem miejsce zamieszkania (art. 25 k.c.) oraz miejsce prowadzenia działalności gospodarczej mogą się nie pokrywać. Ten drugi przypadek, jak się wydaje, ma miejsce w rozpoznawanej sprawie, skoro Sąd Okręgowy w Poznaniu ustalił, że miejscem zamieszkania odwołującego – według bazy PESEL - jest Z..

W dalszej kolejności należy wskazać, że jeżeli osobą prowadzącą działalność gospodarczą jest osoba fizyczna, to osoba ta, a nie nazwa (firma) pod jaką występuje ona w obrocie, ma zdolność sądową (uchwała Sądu Najwyższego z 18 grudnia 1992 r. III CZP 152/92, Lex nr 9091). Tym samym - stosownie do powyższego stanowiska - należy stwierdzić, że zdolność sądową w postępowaniu ma wciąż osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, dlatego adres zamieszkania tej osoby nie będzie badany pod kątem miejsca prowadzenia działalności gospodarczej, tylko miejsca jej rzeczywistego zamieszkiwania. Z tego to powodu, jak wskazał w swoim orzecznictwie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 stycznia 1993 r. sygn. akt II CRN 74/92 (Lex nr 5371, OSP 1993, z. 10, poz. 193), pozew skierowany przeciwko takiej osobie powinien wskazywać jej miejsce zamieszkania. Jest tak nawet wówczas, gdy – jak przyjął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 4 stycznia 1995 r. w sprawie III CZP 148/94 (OSNCP 1995 Nr 4, poz. 61) – dopuszczalne byłoby wytoczenie powództwa przed sąd, w okręgu którego znajduje się miejsce prowadzenia działalności gospodarczej przez osobę fizyczną.

Z uwagi na powyższe stanowisko Sądu Najwyższego – odnoszące się wprawdzie do kwestii pozywania osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, - stwierdzić należy, że również w przypadku gdy powodem (odwołującym) jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą – pod uwagę brany jest adres zamieszkania tej osoby, a nie adres pod którym prowadzi ona swoją działalność gospodarczą. Nie mamy w przedmiotowej sprawie, tak jak sugeruje skarżący organ rentowy, do czynienia z naruszeniem treści art. 461 § 2 k.p.c., gdyż przepis ten wprost wskazuje, że właściwość sądową wyznacza miejsce zamieszkania strony odwołującej się.

Nie można stwierdzić, że przedsiębiorca niezależnie od formy prawnej prowadzenia działalności gospodarczej nie posiada miejsca zamieszkania. Kategoria „miejsce zamieszkania” jest oczywiście zarezerwowana wyłącznie dla osób fizycznych, ale błędnie organ rentowy pozbawia przedsiębiorcę – osobę fizyczną - jego podmiotowej cechy.

Zwrócić należy także uwagę na treść art. 43¹ k.p.c. który wskazuje, że przedsiębiorcą jest: osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna o której mowa w art. 33¹ § 1 (...). Zatem osoba fizyczna przez sam fakt, że prowadzi działalność gospodarczą – staje się przedsiębiorcą - wciąż pozostając osobą fizyczną, gdyż wprost przepis tak stanowi.

Podsumowując należy stwierdzić, że w przypadku gdy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych odwołanie wnosi osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą – sądem właściwym do rozpoznania sprawy jest sąd okręgowy ze względu na jej miejsce zamieszkania, a nie miejsce prowadzenia działalności gospodarczej.

Odnosząc się z kolei do stanowiska Sądu Apelacyjnego w Szczecinie – na które powołuje się skarżący – należy wskazać, iż w przedmiotowych sprawach podmiotem wszczynającym spór było przedsiębiorstwo prowadzące działalność gospodarczą w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Osoba prawna, jaką jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie posiada adresu zamieszkania (tak jak osoba fizyczna), ale jedną z danych ją identyfikujących jest adres siedziby przedsiębiorstwa. Tym samym oczywistym jest, że wówczas przy ocenie właściwości sądowej, czy później przy ustalaniu adresu właściwego do doręczeń dla spółki, brany jest pod uwagę adres jej siedziby. Zatem możliwym jest, aby przy określaniu właściwości sądu, zgodnie z treścią art. 461 § 2 k.p.c., obok kategorii miejsca zamieszkania pojawiło się kryterium „siedziby” strony odwołującej się od decyzji – tak jak uczyniono to w przywołanych przez skarżącego orzeczeniach (postanowienia Sądu Apelacyjnego w Szczecinie: z dnia 22 sierpnia 2012, III AUz 73/12, Lex nr 121693 i z dnia 6 sierpnia 2013 r. III AUz 407/13, Lex nr 148210). Zasada ta nie znajduje jednak

przełożenia w stosunku do podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczych – które zawsze są/pozostają osobami fizycznymi.

Ubocznie, należy zwrócić uwagę, że powyższe rozważania znajdują swoje bezpośrednie przełożenie również na sposób dokonywania doręczeń pism sądowych (art. 133, 135, 138 i 139 k.p.c.). W judykaturze bowiem utrwalony jest pogląd, że przedsiębiorcom – osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, dokonuje się doręczeń według zasad przewidzianych dla osób fizycznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2006r., IV CK 287/05, Lex nr 398457; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2010r., III CZP 105/10, Lex nr 694257, postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1993 r., II CRN 74/92, Lex nr 5371, OSP 1993/10/193, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 19 grudnia 2012 r., I ACa 1046/12, Lex nr 1264383).

Z wyżej podanych przyczyn, uznając zażalenie za niezasadne, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c. oddalił zażalenie.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans SSA Marta Sawińska SSA Wiesława Stachowiak